

Akné u adolescentů v rukou pediatra – nová generace retinoidů – Akliel

MUDr. Jana Teplanová

Dermatovenerologické oddělení Krajská nemocnice Liberec, a. s.

SKIN CARE Liberec, s. r. o.

Acne vulgaris je chronické, zánětlivé kožní onemocnění postihující mazové žlázy a přiléhající vlasový folikul. Představuje jedno z nejčastějších kožních onemocnění. Významný je výskyt především v ekonomicky vyspělých krajinách. Akné postihuje děti i dospělé, přičemž nejčastější jsou projevy u adolescentů a mladých dospělých. Projevy se nacházejí v tzv. seborhoické lokalizaci a liší se svou závažností. Někdy mohou po zhojení akné vzniknout i komplikace – erytém, pozánětlivé pigmentace a jizvy. V léčbě akné máme k dispozici široké spektrum léčebných metod. Významnou úlohu v lokální i celkové léčbě hrají retinoidy. Ty často vedou k podráždění kůže. S cílem snížit tyto nežádoucí účinky byla vyvinuta nová generace lokálních retinoidů, kam se řadí trifaroten. Akné je důležité léčit, protože se často vyskytuje na viditelných místech a má významný psychosociální dopad pro pacienta.

Klíčová slova: akné, adolescenti, retinoidy, trifaroten, Akliel.

Adolescent acne in the hands of a pediatrician – a new generation of retinoids

Acne vulgaris is a chronic, inflammatory skin disease affecting the sebaceous glands and the adjacent hair follicle. It is one of the most common skin diseases. The occurrence is particularly significant in economically developed countries. Acne affects both children and adults, with the most common manifestations occurring in adolescents and young adults. Manifestations are found in the so-called seborrheic localization and varies in severity. Sometimes complications can arise after acne has healed – erythema, post-inflammatory pigmentation and scars. In the treatment of acne, we have a wide range of treatment methods available. Retinoids play an important role in local and general treatment. These often lead to skin irritation. In order to reduce these side effects, a new generation of topical retinoids was developed, which includes trifarotene. Acne is important to treat because it often occurs in visible places and has a significant psychosocial impact on the patient.

Key words: acne, adolescents, retinoids, trifarotene, Akliel.

Úvod

Acne vulgaris je chronické, zánětlivé, androgen dependentní kožní onemocnění postihující mazové žlázy a přiléhající vlasový folikul, tzv. pilosebaceózní jednotku. Představuje jedno z nejčastějších kožních onemocnění, přičemž celosvětová prevalence se uvádí 9,38 % (6). Výraznější je výskyt v ekonomicky vyspělých zemích. Akné může postihnout děti i dospělé, ovšem nejčastější jsou projevy u adolescentů, u kterých je prevalence udávána v rozmezí mezi 35–95 % (1).

Jedná se o multifaktoriální onemocnění, na kterém se podílí současně několik faktorů. Roli hrají hyperseborea a dysseborea, čili zvýšená tvorba kožního mazu a jeho změněná kvalita. Dále folikulární hyperkeratóza neboli uzavření vlasového folikulu, kam ústí mazová žláza, vlivem

zvýšeného rohovění pokožky. Významné jsou také změny kožního mikrobiomu, především kolonizace *Cutibacterium acnes*, dysregulace imunitního systému a zánět vlasového folikulu. Roli hraje i genetická predispozice. Mezi spouštěče onemocnění patří polutanty, klimatické faktory, nevhodná komedogenní kosmetika, stres, nedostatek spánku, hormonální nerovnováha, některé léky (např. kortikosteroidy, anabolické steroidy aj.), mechanické dráždění kůže a u některých pacientů i konzumace potravin s vysokým glykemickým indexem či mléčných výrobků.

Klinický obraz

Akné se vyskytuje v tzv. seborhoické lokalizaci, tj. v místech se zvýšeným výskytem mazových žláz, nejčastěji na obličeji, ale i na hrudníku, zádech a ramenou.

Typickým projevem jsou nezáánětlivé morfy – uzavřené bílé a otevřené černé komedony (známé jako bílé a černé tečky) a zánětlivé projevy – papuly, v závažnějších případech pustuly, noduly, cysty a sinusové traktury. U jednoho jedince můžeme současně pozorovat nezáánětlivé i různé závažné zánětlivé projevy. I v kůži, která na první pohled nejeví známky akné, probíhají změny, které vedou k nezáánětlivým i zánětlivým formám akné a dokonce i k tvorbě jizev. Mikroskopicky pozorujeme tzv. mikrokomedon. Po zhojení akné mohou přetrvávat na kůži komplikace v podobě makulózního erytému, pozánětlivých hyperpigmentací nebo jizev.

K hodnocení závažnosti jsou k dispozici různé klasifikační systémy např. dle Plewiga a Kligmana, Global Evaluation Acne scale nebo Investigator Global Assessment (IGA).